

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

8 – 2008 **Živa stoka**

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

20. februar 2008. Vol. 3, Broj 8

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Polni ciklus i korišćenje ovaca u priplodu	8

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Slaba ponuda stoke

Niske temperature u toku prethodne nedjelje uslovile su veoma slabu ponudu stoke na stočnim pijacama u Crnoj Gori. Najbolja ponuda je bila u Podgorici gdje su dominirala prasadi (60 grla sa cijenom od 2,4 do 2,7€/kg žive mjere).

U Pljevljima je i dalje slaba ponuda stoke. Isti je slučaj i sa pijacom u Baru gdje je u ponudi bilo samo prasadi a nekoliko grla drugih vrsta je prodato na farmi.

Nikšić je i dalje bez stočne pijace a u ponudi je bilo najviše priplodnih ovaca (20 grla) sa cijenom od 80 do 120€/grlu.

Na pijaci u Beranama i dalje dominiraju ovce (33 grla) sa cijenom istom kao prethodne nedjelje (90 do 110€/grlu). U Bijelom Polju ponuđeno je najviše teladi (16 grla) sa cijenom od 2,2 do 2,6€/kg žive mjere.

Bar

Cijena teladi ove nedjelje je nešto niža od prethodne zbog nešto bolje ponude i slabije potražnje teladi koja je bila na pijaci u Vladimiru, a isto je i na farmama.

Na pijaci u Baru osim nešto prasadi nije bilo ponude druge vrste stoke, uglavnom se trgovalo na farmama i to sa malim brojem grla i sa malo kategorija. Cijene su na nivou od prethodne nedjelje osim malog pada cijene teladi.

Berane

Loše vremenske prilike ove nedjelje su uslovile znatno manju ponudu svih kategorija i vrsta žive stoke na stočnoj pijaci u Beranama.

Tražnja i cjenovni trend ostali su nepromijenjeni u odnosu na prethodnu sedmicu.

Nikšić

Kao i u prethodnom periodu, nije bilo ponude žive stoke na pijaci u Nikšiću. Cijene su uzete direktno od farmera i kretale su se na prošlonedjeljnom nivou. Primijećen je blagi rast cijene krava za klanje, pa je maksimalna cijena bila 1,1€ po kg.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima i dalje je loša ponuda stoke, a kupaca veoma malo. Vrlo malo se trgovalo i na farmama. Cijene su imale blagi pad kod teladi i krava za klanje.

Bijelo Polje

Pijačna prodaja stoke na svim stočnim pijacama u Bijelom Polju i tokom ove

sedmice je bila na niskom nivou, ali u skladu sa sezonskim kretanjima ponude i tražnje. Prodaja (priplodnih ovaca, koza i krava) obavljana je i na farmama.

Cijene su i dalje bez bitnijih promjena.

Podgorica

Hladno vrijeme uticalo na veoma slabu posjećenost podgoričke stočne pijace kako prodavaca tako i kupaca. Cijene se nijesu bitnije mijenjale u odnosu na prethodnu nedjelju. Bilježimo prodaju osam junica HF rase i to sa dvije privatne farme u Danilovgradu i Tuzima čija se cijena kretala od 750 do 1100€. Ponuda baliranog sijena je bila veoma dobra a bilo je i dosta zainteresovanih kupaca. Cijena bale se kretala od 3 do 3,5€ po bali težine od 18-20 kg.

REPUBLIKA CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 14. – 20. 2. 2008. godine

Izveštaj sastavila:

Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.00 (2.00-2.30)	2.50 (2.45-2.60)	~	~	~	2.25 (2.23-2.45)
2	Telad 80-160 kg kg	2.70 (2.50-2.80)	2.00 (2.00-2.00)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	2.40 (2.20-2.50)	2.80 (2.80-3.00)	2.52 (2.42-2.63)
3	Junad do 300 kg kg	2.00 (1.90-2.30)	~	~	1.90 (1.80-2.00)	1.60 (1.50-1.70)	2.20 (2.00-2.30)	1.93 (1.80-2.08)
4	Junad preko 300 kg kg	1.80 (1.60-1.80)	1.50 (1.50-1.50)	1.40 (1.30-1.55)	1.65 (1.50-1.75)	~	~	1.59 (1.48-1.65)
5	Krave za klanje SIM kg	~	~	1.10 (1.00-1.20)	~	~	~	1.10 (1.00-1.20)
6	Krave za klanje kg	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-1.00)	0.80 (0.70-0.90)	0.85 (0.70-1.10)	0.90 (0.70-1.00)	0.90 (0.80-1.10)	0.84 (0.75-1.02)
7	Prasad kg	2.80 (2.80-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	~	2.50 (2.20-2.70)	2.50 (2.50-2.50)	2.50 (2.40-2.70)	2.56 (2.48-2.68)
8	Jagnjad kg	~	2.60 (2.60-2.60)	~	~	2.60 (2.40-2.60)	3.00 (3.00-3.20)	2.73 (2.67-2.80)
9	Šilježad kg	~	~	~	2.50 (2.40-2.60)	~	2.20 (2.10-2.30)	2.35 (2.25-2.45)
10	Ovnovi kg	~	~	~	~	1.80 (1.80-1.80)	~	1.80 (1.80-1.80)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
11	Priplodne ovce grlo	~	100.00 (90.00- 110.00)	90.00 (85.00- 115.00)	100.00 (80.00- 120.00)	~	90.00 (85.00- 150.00)	95.00 (85.00- 123.75)
12	Priplodne koze grlo	~	~	75.00 (65.00- 90.00)	75.00 (60.00- 90.00)	~	75.00 (70.00- 80.00)	75.00 (65.00- 86.67)
13	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)	~	1,000.00 (700.00- 1,100.00)	1,100.00 (750.00- 1,250.00)
14	Priplodne krave SIM grlo	~	~	850.00 (700.00- 1,200.00)	~	~	~	850.00 (700.00- 1,200.00)
15	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00- 1,400.00)	~	700.00 (700.00- 840.00)	950.00 (750.00- 1,120.00)
16	Priplodne krave Melez grlo	~	550.00 (450.00- 1,000.00)	750.00 (600.00- 1,150.00)	600.00 (400.00- 800.00)	~	670.00 (670.00- 670.00)	642.50 (530.00- 905.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 11-17.2.2008. godine

Jedinica mere din/kg			Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija			
					Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Piroć	Požarevac	Smederevo	Ospionica	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo		Sombor	S.Mitrovica	Subotica
Dviske	sve	Jagnjad	sve	130	---	---	130	130	135	130	---	---	---	---	---	130	---	130	---	---	---	---	---	130
			sve	190	---	---	180	190	190	200	200	180	180	160	220	200	---	---	195	200	180	180	---	180
Jarići	sve	do 300 kg	sve	170	---	---	150	150	140	---	---	125	130	140	160	---	---	---	160	150	130	---	---	150
			HF	---	---	110	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---
Junad	SM	do 300 kg	sve	125	---	---	120	120	105	120	125	120	---	---	125	125	---	---	---	---	130	---	---	125
			sve	120	---	---	120	130	---	110	120	---	---	---	120	115	---	120	---	120	125	---	---	120
Koze	sve	HF	sve	80	---	---	80	90	90	90	---	65	---	70	75	---	---	---	80	80	70	---	---	80
			HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	75	---	---	75	---	---	75
Krave za klanje	SM	Krmače za klanje	sve	80	---	---	85	90	75	70	70	85	---	75	80	---	85	---	75	90	---	---	---	85
			sve	75	---	70	---	---	80	---	70	75	---	---	---	80	---	---	---	75	70	---	---	65
Ovca	sve	Ovnovi za priplod	sve	110	---	---	100	110	100	100	80	100	100	90	90	---	95	100	90	85	---	---	90	100
			sve	140	---	---	110	140	---	---	---	---	110	---	120	120	---	---	---	---	140	---	---	140
Prasad do 15 kg	sve	Prasad do 25 kg	sve	120	---	---	110	---	120	130	150	95	120	150	120	---	120	120	120	120	---	---	120	120
			sve	110	---	---	110	110	100	120	140	95	120	140	120	120	---	110	100	120	115	---	---	120
Priplodne junice	sve	Priplodne krave	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---
			HF	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	100	---	---	---
Priplodne krave (din/grlu)	SM	Šilježad	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
			sve	130	---	---	140	150	160	---	---	135	130	---	---	150	---	---	---	140	130	130	---	---
Telad	HF	80-160 kg	sve	170	---	---	160	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
			SM	200	---	---	200	230	200	200	170	180	---	---	200	190	---	---	---	170	170	---	---	---
Tovljenici	sve	80-130 kg	sve	90	---	---	90	120	---	90	---	85	100	110	100	---	---	---	90	90	95	---	---	90
			sve	85	---	70	90	---	80	---	75	85	100	90	---	---	---	---	---	80	80	90	---	---
Tovljenici	sve	>130 kg	sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
			sve	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 83 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 21.01.2008. do 27.01.2008. (4.tj.2008.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 07.01.2008. do

13.01.2008. (2.tj.2008.god.)

HRVATSKA

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	22,00	1,00
	2.Max	28,00	0,00
	Prosjek	24,44	0,51
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	23,00	0,00
	2.Max	24,00	-1,00
	Prosjek	23,50	-0,50
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	14,00	0,00
	Prosjek	11,92	-0,42
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	10,00	0,00
	Prosjek	9,50	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	12,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	13,00	-0,09
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11,00	0,00
	2.Max	13,00	1,00
	Prosjek	12,00	0,50
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	8,00	0,00
	Prosjek	6,08	-0,15
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	9,00	1,00
	2.Max	18,00	2,00
	Prosjek	11,37	0,31
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7,50	-0,50
	2.Max	12,00	-1,00
	Prosjek	9,31	-0,20
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5,00	0,00
	2.Max	8,00	-1,00
	Prosjek	6,28	-0,39
janjad-lambs .	1.Min	20,00	0,00
	2.Max	28,00	-2,00
	Prosjek	26,80	-1,06
ždrijebe-foal .	1.Min	12,00	0,00
	2.Max	13,00	0,00
	Prosjek	12,50	0,00
konj-hors .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	11,00	0,00
	Prosjek	10,50	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum										
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od : 04.02.08										
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				do : 10.02.08										
		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																														
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																														
(EURO/100kg P.C/DW)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji		
Junad U2	296.4	316.8	339.8			420.7	339.2	355.0	356.8	404.3			216.6			340.9			348.6	329.9	264.4	348.8		303.4	259.3	370.4	306.1	310.3	371.6	-139		
Junad U3	299.6	288.4	321.9	337.3		407.9	328.9	341.0	317.0	392.5			330.2			330.2			342.0	331.8	262.7	346.1		302.8	294.7	380.7	294.7	306.9	346.1	-0.89		
Junad R2	279.5	287.9	299.1	334.2	268.6	399.7	377.3	325.0	310.7	348.7			216.5	240.0		35.9			260.5	321.2	249.7	344.2		198.9	296.5	256.7	339.0	291.3	301.5	336.2	182	
Junad R3	253.9	282.7	306.6	329.3		407.6	316.6	380.0	312.1	358.1			222.2	239.5	308.7	358.3			270.0	324.4	253.4	337.9		301.5	336.5	296.9	300.9	320.0	320.0	0.80		
Junad O2	238.6	232.6	257.2	294.5	300.9	203.4	383.7	246.4	293.0	301.0	284.1		282.0	200.7	249.2	289.6	225.9	358.3	276.8	296.4	239.5	331.4		188.8	276.4	243.0	279.6	283.4	283.6	3.13		
Junad O3	224.8	267.0	280.3	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	302.9	225.5	358.3	256.0	306.5	245.5	319.4		179.8	282.3	285.7	287.2	285.4	286.6	2.30		
Junad	288.0	232.6	280.7	291.8	324.0	203.9	390.3	323.5	326.2	311.5	377.8	282.0	203.5	248.4	327.6	225.8	358.3	284.0	325.6	246.7	339.4	179.7	296.3	252.9	286.7	289.3	293.7	326.8	0.75			
Bikovi R3	270.2	290.8																	288.5	247.1				285.9			270.3		267.4	0.52		
Bikovi	270.2	290.8																	288.5	247.1				285.9			270.3		267.4	0.52		
Goveda U2																			398.3										323.4	7.98		
Goveda U3																			343.0	314.6									319.6	3.43		
Goveda U4																			322.0	314.5									316.6	4.66		
Goveda R3																													312.3	3.23	4.08	
Goveda R4																													312.0	309.0	3.72	
Goveda O3																													288.1	296.7	294.2	3.86
Goveda O4																													277.9	300.5	299.7	3.73
Goveda																			352.3					166.7			287.4	308.0	306.5	3.89		
Krave R2	255.3																		220.1										238.4	272.9	-173	
Krave R3	248.3																		252.0	238.8	213.6	206.8		163.9	182.5	191.0	260.2	246.4	270.3	-3.55		
Krave R4																			250.9	237.4	212.9			163.9	173.3	182.6	236.4	245.9	249.6	4.68		
Krave O2	227.1	173.8	202.9	200.7	233.4	146.2	179.9	188.7	278.0	250.0	204.7		176.6	154.4	258.7	180.5			222.6	216.0	191.1	208.7		142.6	156.7	176.0	217.8	254.9	201.5	219.0	3.10	
Krave O3	222.6	197.9	227.7	244.0	147.6	179.1	189.4	283.0	258.3	210.5			167.7	183.0	242.3	185.2			235.8	221.4	199.7	197.6		144.8	176.5	173.8	206.8	251.6	217.8	238.3	3.32	
Krave O4	216.1	188.1	225.0	249.1	143.0		171.1	274.0	260.1				163.7	177.9	187.0				240.1	227.6	204.6			148.9	179.7	175.3	181.8	234.8	223.2	228.8	4.52	
Krave P2	188.4	169.3	188.0	166.6	160.0	138.2	137.6	145.5	238.0	250.0	177.5		167.0	160.7	173.0	234.9	166.5		191.5	204.5	174.0	153.1		132.5	132.5	140.1	169.9	200.4	166.1	167.0	126	
Krave P3	180.1	155.9	153.2	181.5	204.6	135.0	161.1	159.6	263.0	249.3	160.7		167.0	163.9	181.0	240.2	185.9		214.5	211.3	186.6			136.6	136.6	140.6	188.8	224.4	181.6	220.1	2.01	
Krave	221.0	166.6	202.9	164.4	236.1	140.4	170.0	183.9	281.3	252.8	163.3		167.0	165.3	175.6	255.7	177.1	220.1	228.3	226.1	187.1	170.8		144.7	165.8	170.8	176.4	231.6	210.3	230.0	191	
Junice U2	323.5																		283.5									336.1	315.7	385.3	-4.06	
Junice U3	305.0																		306.9	229.4							330.8	321.9	375.3	-177		
Junice R2	258.0																		166.3	287.3	214.5	343.6					287.2	308.1	330.0	-0.47		
Junice R3	242.0																		288.9	222.0							274.1	203.3	299.3	327.7	4.75	
Junice R4																			274.6	225.7							249.8	280.9	311.5	305.6	7.65	
Junice O2																			248.9	205.5	340.1			160.6	223.2	166.5	261.5	241.6	289.6	265.9	2.87	
Junice O3																			252.1	256.9				174.0	234.8	184.0	256.5	272.1	295.8	265.5	169	
Junice O4																			237.7	223.3							199.8	177.4	233.5	275.1	299.4	62.9
Junice	282.9	235.2	224.6	264.6	278.7	217.0	385.9	337.7	351.7	310.7	405.7	244.0	185.8	176.9	315.1	188.9	283.5	166.3	290.0	281.1	344.7	182.3	257.7	165.8	250.5	277.2	306.2	321.6	321.6	2.50		
Poluke	244.0	218.5	240.4	248.2	280.5	178.9	355.2	305.0	302.7	287.5	349.9	236.0	166.8	176.0	296.9	160.6	296.0	230.7	289.7	223.5	299.7	155.0	255.4	166.0	244.7	265.8	285.6	289.8	177			
Promena poslednje nedelje																			5.1	4.8	0.9	-1.1	6.1	-0.8	-5.2	-0.1	0.9	6.1		177		

Izvor: EU Komisija

POLNI CIKLUS I KORIŠĆENJE OVACA U PRIPLODU

Ovca je životinja "kratkog dana", što znači da se kod nje prirodno javlja polni žar u ranu jesen, kad počinje da se smanjuje broj svjetlosnih sati u toku dana. Smanjivanjem svjetla dolazi do aktiviranja hipofize i lučenja njenih hormona (FSH i LH), koji pokreću sve dalje reproduktivne procese. Na skraćivanje svjetlosti posebno su osjetljive primitivne rase ovaca, dok ta pojava nije tako drastično izražena kod plemenitih rasa ovaca.

Izrazita sezonalnost pojave polnog žara i oplodnje čine ovčarstvo nedovoljno akumulativnom proizvodnjom. Zbog toga se danas u svijetu čine razni pokušaji da se poveća plodnost ovaca i ova proizvodnja učini rentabilnijom. Cilj svih ovih istraživanja je izazvati polni žar u vansezonskom periodu kad se on normalno ne bi pojavio, oploditi ovce i tako intenzivirati reproduktivni ciklus životinje.

Da bi se ubrzao reproduktivni ciklus ovaca i od jednog grla dobio što veći broj potomaka u toku reproduktivnog života, danas se u svijetu koriste četiri metode za izazivanje polnog žara i to:

- skraćivanje broja svjetlosnih sati, primjenom zamračivanja objekta u kojima se nalaze ovce,
- indukcija i sinhronizacija estrusa, upotrebom raznih hormona
- "flushing" metodom, odnosno pojačanom ishranom zelenom voluminoznom hranom i koncentrovanim hranivima i
- prisustvom ovnova, odnosno stimulisanjem pojave estrusa ovaca držanjem neposredno pored ovnova pripremljenih za parenje (dejstvo feromona).

Ovca je sposobna za prvu oplodnju kad polno sazri tj. u starosti između 6 i 12 mjeseci.

Ranostasne rase ovaca ranije stasavaju, tako da se polni nagon kod njih javlja sa 6-7 mjeseci, a kod kasnostasnih i srednjestasnih rasa obično kasnije 8-12 mjeseci u zavisnosti od njihove razvijenosti, uslova ishrane i njege. U to doba mlada grla polno su sazrela i sposobna su da daju potomstvo.

Međutim, ovako mlada grla ne smiju se puštati u priplod, kako se to često dešava, jer u to doba nisu dostigla potreban porast, tako da u fizičkom smislu još nisu sposobna za oplodnju.

Ovca najbrže raste u prvoj godini kada dostiže 2/3 svog normalnog porasta. Radi toga mlada grla ranostasnih rasa prvi put mogu da uđu u priplod sa 6-9 meseci, ako su obilno hranjena i dobro razvijena, odnosno ako su u svom uzrastu postigla pored polne zrelosti i fizičku odnosno ekonomsku zrelost.

Kasnostasne rase ovaca prvi put ulaze u priplod sa 18 mjeseci starosti odnosno onda kada dviske ili dvisci imaju po 2 stalna sjekutića. Srednjestasne rase ulaze u priplod prvi put nešto ranije, tj. sa oko 15-16 mjeseci. Ukoliko njihova masa tijela iznosi ne manje od 45 kg, onda mlada grla mogu da se pripuste i sa 12 mjeseci.

Ukoliko se mlada grla oplode prije ovoga vremena, onda ona ne mogu normalno da rastu i da se razvijaju (ostaju sitnija), jer veliki dio hranljivih materija odlazi za potrebe jagnjeta (fetusa). Ovakva grla naročito u oskudnim godinama zakržljaju, ojažnje sitnu jagnjad, daju malo mlijeka i vune, stoga je za naše uslove poželjno da jagnjad ulaze u priplod ne iste godine kada su ojažnjena, već tek u jesen sledeće godine.